

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 26/2009 vp

Valtioneuvoston selvitys oikeus- ja sisäasioiden uudesta monivuotisesta ohjelmasta 2010—2014 (Tukholman ohjelma)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 22 päivänä heinäkuuta 2009 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen oikeus- ja sisäasioiden uudesta monivuotisesta ohjelmasta 2010—2014 (Tukholman ohjelma) (E 104/2009 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Suuri valiokunta on lisäksi 4 päivänä marraskuuta 2009 lähettänyt jatkokirjelmän 1. VNK 30.10.2009 asiassa E 104/2009 vp hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Hallintovaliokunta on 1.12.2009 päättänyt ottaa asian valtioneuvoston selvitys oikeus- ja sisäasioiden uudesta monivuotisesta ohjelmasta

2010—2014 (Tukholman ohjelma) (E 104/2009 vp) uudelleen käsiteltäväksi lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- apulaisosastopäällikkö, kommodori Jukka Savolainen, sisäasiainministeriö, raja- ja meriosasto.

Viitetieto

Valiokunta on 24 päivänä marraskuuta 2009 antanut asiasta lausunnon HaVL 23/2009 vp.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Valtioneuvoston selvitys koskee oikeus- ja sisäasioiden uutta monivuotista ohjelmaa vuosille 2010—2014. Tämä Tukholman ohjelma on jatkoa Tampereen ja Haagin ohjelmille, ja se on tarkoitus hyväksyä Eurooppaneuvostossa 10.—11.12.2009.

Tukholman ohjelmassa käsitellään hallintovaliokunnan toimialaan liittyen muun muassa kansalaisten oikeuksia, kansalaisten suojelua, maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita, rajavalvontaa, viisumipolitiikkaa sekä oikeus- ja sisäasioiden ulkosuhteita. Ohjelman yksityiskohtai-

sempi sisältö ilmenee valtioneuvoston selvityksestä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston selvityksessä käsitellään laajasti valtioneuvoston linjauksia. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu Tukholman ohjelma vastaa pitkälti niitä näkemyksiä, joita Suomi on ohjelman valmistelun yhteydessä esittänyt. Ohjelma varmistaa jatkuvuuden Tampereen ja Haagin ohjelmille korostamalla jo tehtyjen päätösten ja hyväksyttyjen instrumenttien tehokasta toteuttamista ja täytäntöönpanoa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Suuri valiokunta on kokouksessaan perjantaina 27 päivänä marraskuuta 2009 pöytäkirjansa 20 §:n kohdalla yhtynyt asiassa E 104/2009 vp Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan monivuotinen strateginen työohjelma (Tukholman ohjelma) erikoisvaliokuntien lausuntojen mukaisesti valtioneuvoston kantaan. Hallintovaliokunnan lausunnosta poiketen suuri valiokunta tukee valtioneuvoston kantaa koskien Frontexin erityistoimipisteiden perustamista.

Hallintovaliokunnan lausunnosta HaVL 23/2009 vp ilmenee, että valiokunta kannattaa Frontexin roolin vahvistamista ja Euroopan rajaturvallisuuden kehittämistä yhdenmätyn rajaturvallisuuden (IBM) periaatteiden mukaisesti. Sen sijaan valiokunta ei ole nähnyt perusteltuna Frontexin erityistoimipisteiden perustamista. Frontexin keskitetyn organisaation on katsottu soveltuvan sen tehtäviin parhaiten. Hallintovaliokunnan lausunto on tältä osin silloisen valtioneuvoston kannan mukainen.

Valtioneuvoston kantaa on sittemmin tarkistettu, ja suuri valiokunta on yhtynyt tähän tarkistettuun kantaan.

Hallintovaliokunnan lausuntoon HaVL 23/2009 vp sisältyvä kannanotto on perustunut epäilyyn, että erityistoimipisteiden perustaminen saattaa heikentää viraston johtamisjärjestelmää ja yhtenäisyyttä. Asiaan liittyvien erinäisten kehitysvaiheiden jälkeen Frontexin pääjohtaja on 20.11.2009 pidetyssä hallintoneuvoston kokouksessa esittänyt, että hallintoneuvosto pe-

rustaa työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella yksityiskohtainen esitys erityistoimipisteistä. Pääjohtajan esityksen mukaiset erityistoimipisteiden tehtävät ovat siten rajatut, etteivät ne vaarantaisi viraston johtamista, yhtenäisyyttä tai toimintakykyä ja toisaalta ne saattaisivat tuoda lisäarvoa operatiiviselle toiminnalle. Suomi on asettanut edustajansa työryhmään.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtioneuvosto on nopeasti muuttuneessa tilanteessa tarkistanut kantaansa. Valiokunta yhtyy siihen kantaan, ettei tässä vaiheessa Suomen enää kannata — ottaen huomioon muun muassa neuvoston piirissä esiin nousseet seikat ja komission puolelta esitetyt näkemykset — suoranaisesti vastustaa erityistoimipisteiden perustamista, vaan on syytä mahdollistaa osallistuminen toimipisteiden rakennetta ja tehtäviä koskevaan keskusteluun. Lopullinen kanta toimipisteiden perustamisesta on ratkaistavissa vasta myöhemmin, kun on nähtävillä konkreettinen esitys, joka sisältää sekä toimipisteet että niiden tehtävät.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa saamansa selvityksen perusteella aiemmasta hallintovaliokunnan lausunnosta HaVL 23/2009 vp poiketen valtioneuvoston tarkistettuun kantaan Frontexin erityistoimipisteiden perustamisesta.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tapani Tölli /kesk	Oiva Kaltiokumpu /kesk
vpj.	Tapani Mäkinen /kok	Timo V. Korhonen /kesk
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Valto Koski /sd
	Juha Hakola /kok	Outi Mäkelä /kok
	Lasse Hautala /kesk	Raimo Piirainen /sd
	Rakel Hiltunen /sd	vjäs. Veijo Puhjo /vas
	Heli Järvinen /vihr	Satu Taiveaho /sd.
	Pietari Jääskeläinen /ps	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.